

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „ — „
mesec „ 2 „ 20 „ — „

V upravnistvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „ — „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
»prejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 195.

V Ljubljani, v ponedeljek 27. avgusta 1900.

Letnik XXVIII.

Dr. Šusteršič in posl. Višnikar na shodu v Ribnici.

(Izv. poročilo.)

Na dr. Šusteršičev govor v Kamniku dvorni svetnik Šuklje ni molčal. Imel ni s seboj usmiljenja in napisal je tri dolge članke kot »Recontra« ne v »Edinost«, ampak v tisti list »intelligence«, katerega je obsodil sam, v — »Slov. Narod«. Zato je včeraj dobil zaslužen odgovor v svojem volilnem okraju, v Ribnici. »Slov. katoliško politično društvo« je sklicalo včeraj v Ribnici shod, katerega se je udeležilo okoli 800 samih zavednih mož. Petorica navzočih liberalcev je morala ob tem velikem pojavu politične zavednosti obmolkniti in lepo mirno poslušati krepak govor dr. Šusteršičev.

Dr. Šusteršič je včeraj izbornu odgovoril »Vaterlandu«, svetniku Šukljeju in »Narodu« pa je na včerajšnjem shodu na »Recontra« dal »Hirsa«! Dr. Šusteršič je najprvo izbornu okrcal »Slov. Narod«, ker je ta list v svoji politični vsegovednosti zapisal, da je dr. Šusteršičev govor v Kamniku »premembra klerikalnega programa«. Dr. Šusteršič je dokazal, da je bila katoliško - narodna stranka že davno prej za isto premembo volilne reforme in da je on sam ob desetletnici »Slovenskega katoliškega političnega društva« govoril v istem smislu, kakor v Kamniku. Zavrnil je »Narodu«, ki se je izpodtikal, da v besedilu njegovega govora ni bil pristavek o tajnosti volilne pravice, ter je dejal, da je samo ob sebi umevno, da volilna pravica mora biti tajna, ker je to pošteno, pametno in jedino pravo, ker je le potem svobodna volitev, ako je volilna pravica tajna, ker le potem morejo volilci voliti po svojem prepričanju. In da volijo ljudje po prepričanju, to si želi katol. narodna stranka! Splošne, direktne in tajne volilne pravice se morajo bati le liberalci.

Razvijal je dr. Šusteršič nadalje misli, katere je podal na kamniškem shodu in reagoval pri tej priliki tudi na dotične opombe dunajskega »Vaterlanda«. Izjavil je, da so

»Vaterlandove« opombe popolnoma neopravičene. Mnenja »Vaterlandovega«, da je njegov kamniški govor spravljal v nevarnost nadaljni obstoj »zveze desnice«, ne more govornik razumeti, tem manj se s tem strinjati. V Kamniku je program desniške zveze popolnoma odobral. Razširjenje deželne avtonomije je itak v tistem programu navezano na pogoj, da se morajo pred vsem narodne manjšine v posameznih deželah v svoji samostalnosti popolnoma zavarovati. O ohranitvi privilegovane volilne pravice ni v onem programu govora. Govornik se torej drži strogo v okvirju onega programa, če vidi korektiv napram razširjenju deželne avtonomije v splošni volilni pravici. Da se more princip splošne volilne pravice združiti tudi s konservativnimi načeli, dokazuje vzgled nemškega centra in pa volilni preosnovni predlog najkonservativnejšega grofa Hohenwarta iz leta 1893, kjer je načelo splošne volilne pravice v mnogo širši meri obseženo, nego v poznejši Badenijevi volilni reformi. Če je nadalje v svojih kamniških izvajanjih govoril o privilegovani volilni pravici, ni menil samo volilne pravice veleposresta, temveč sploh volilne pravice po razredih, koje produkt je današnji parlament. Govornik v Kamniku ni nič drugega rekel, nego to, kar se je izrazilo v opetovanih sklepih in manifestacijah katoliško - narodne stranke, o katerih je tudi »Vaterland« brez komentara poročal. Ravno tiste nazore izrazil je govornik tudi v enem najkritičnejših trenutkov zadnjih let, v parlamentarni komisiji desnice. Načela katoliško - narodne stranke, katera je govornik v Kamniku iznova razvil, so bila torej že dolgo znana, predno je še »zveza desnice« stopila v življenje, ni torej razumeti, zakaj bi se sedaj zveza radi tega omajala, ker je govornik strankina načela iznova razvil. Poleg tega je ta zveza produkt parlamentarne taktike, ki je izključno stvar poslancev, v katerih ogromno večino ima katol. - narodna stranka popolno zaupanje.

Omenjal je govornik, da je »Vaterland« v svoji polemiki trdil dve dejanski neresnici.

Prva neresnica je, da Šuklje v svojem novomeškem govoru ni govoril o izpremembi ustave po § 14, dočim je v resnici z jasnimi besedami tako govoril. Druga neresnica je, da se je Šuklje v svojem novomeškem govoru gibal v okrožju programa desniške zveze. Temu nasproti konstatuje govornik, da je Šuklje v svojem novomeškem govoru izrečno slavo pel politični svobodomiselnosti in liberalizmu, s čimur je prišel v kontradiktorno nasprotje s programom »desniške zveze«. V dokaz temu skliceval se je govornik na besedilo Šukljevega govora, objavljenega v »Slov. Narodu« dne 6. in 7. avg., noče pa govornik »Vaterlanda« radi teh neresnic napadati, ker je imel ta list samo zelo pomankljiv izvelek Šukljevega govora v rokah, vsekako pa zahteva previdnost, da se resni list, predno se spušča v tako polemiko, kakor v tem slučaju, preje o stvari natančno informuje. Če bi bil »Vaterland« to v tem slučaju storil, ne bi bili videli žalostnega prizora, da naši liberalci citirajo katoliški »Vaterland« proti katoliškonarodni stvari. Sicer pa konstatuje govornik z zadovoljstvom, da je konservativni politik v »Vaterlandu« že popravil redakcijsko napako in izrečno povdarjal, da desniška zveza ni radi kamniškega govora v nobeni nevarnosti.

Govornik je vnovič kazal na nevarnost, ki bi utegnila nastati za pokrajinske Slovence, ako bi se upoštevali Šukljevi nauki, sosebno na opasnost Šukljeve opazke, da za razširjenje avtonomije ni potreba niti ustavne izpremembe. Kazal je govornik na krivično razdelitev poslancev mej veleposestvom in kmetiškimi prebivalstvom, in kazal na nena ravnost tega, da mora Ribnica voliti skupno s Kočevjem, Krškimi itd., dočim ima pač več skupnih interesov z okolico. Poslušalci so gromovito pritrdjevali govornikom izvajanjem o volilni preosnovi, ki se krijejo z njegovimi kamniškimi izvajanjimi. Značilne opazke so se slišale iz ust volilcev, ko je dr. Šusteršič kazal na Šukljejev odpor proti razširjenju volilne pravice. Tako je n. pr. zaklical mej splošno veselostjo nek volilec: »Če bi Šuklje

imel take jasli, kakor mi, bi si tudi žele premembo volilnega reda! Govornik je dokazoval, da je načelo splošne, direktne in tajne volilne pravice rešitev za obmejne Slovence.

Dr. Šusteršič je navajal Šukljeve osebné napade, ki so taki, da niso posebno dostojni za c. kr. dvornega svetnika, ter je reagoval na Šukljevo očitjanje, zakaj ga ni povabil na kamniški shod. Dejal je dr. Šusteršič, da ne polaga važnosti na dopisovanje z dvornim svetnikom Šukljejem in da se bodeta imela še vedno priliko razgovoriti, n. pr. prihodnje leto v dež. zboru. Govornik je slikal Šukljevo zagato, ker mu je dokazal, da § 14 ne pozna. Šuklje, kateremu je sedaj § 14 postal nakrat »zloglasen«, se izgovarja sedaj s tem, da je bil od kluba poslan za odpravo § 14 in da je celo govoril o § 14, torej je moral § 14 poznati. (Klic: Kolikokrat se komu primeri, da je 14 dni pri kaki stvari, pa še ne ve zakaj! Bučen smeh). Šuklje sedaj reterira in pravi, da ni mislil ustavne izpremembe potom § 14, ampak da je mislil, naj se jezikovni zakon uredi po § 14. V »Narodu« pa stoji drugače in govornik navaja one dele Šukljevega govora, ki črno na belem dokazujejo, da je dvorni svetnik govoril o ustavni premembi s pomočjo § 14, ki izključuje svojo porabo za ustavne izpremembe.

Dvorni svetnik Šuklje je radoveden, kako hoče uživotvoriti dr. Šusteršič nazore za red v državi, ker v drž. zboru ni dobili za njegove predloge večine. Govornik je mnenja, da je več država, nego ustava, in ker so sedaj take parlamentarne razmere, katerih ozdraviti ni mogoče, zato država s takim parlamentom ne more živeti in ima pravico poslužiti se silobrana. Drž. zbor naj se razpusti in najvišja državna oblast naj pozove zvesteji narode, da naredo red na podlagi splošne volilne pravice! (Burno, dolgotrajno odobravanje)

Dr. Šusteršič je na to po zasluženju okrcal Šukljejev stavek: »Žalibog je tekom zadnjih let preminula našemu političnemu

LISTEK.

Damijan Čuk.

Spisal Jaro. Dem.

Damijanu Čuku so jeli nenavadno zgodaj izpadati lasje. Bil bil še prekoračil tridesetega leta, in vendar je že kazala prednja polovica temena veliko svetlo plešo. In tega ni bil Damijan prav nič vesel; včasih se je sicer tolažil s tem, da se mu potem ne bode treba striči, kadar naraste pleša čez celo glavo, in si bode lahko prihranil tiste groše — Damijan je bil namreč prav skop človek — to je treba vedeti in tudi vpoštevati, saj spada to vendar k njegovemu značaju, in tega je treba v prvi vrsti dobro poznati. In Damijan Čuk je gojil že dolgo časa željo, vročo željo, — ej, ne prestrašite se, — poiskati si družico na trnjevi stezi življenja.

In to je treba tudi vedeti, da je imel že izbrano izvoljenko svojega srca, izbrano in določeno že kaka tri leta sem, a Damijan je vendar še vedno odlašal, ker njegova izvoljenka je bila še mlada in vrhu tega tudi bogata, zato pa tudi on ni hotel stopiti pred njo s praznimi rokami, temveč je zato čakal, štedil in spravil denarčke na kup. Ali to

je šlo počasi, silno počasi, in zato je imel Damijan izbrano svojo izvoljenko že tri leta, ne da bi bil govoril z njo, še manj pa z njenimi roditelji. A dobro je vedel, da ima gospod Zelen, njen papa, lepo hišo in lepo premoženje, in vse to je njega silno mikalo.

Bil pa je Damijan Čuk uradnik, to se pravi c. kr. uradnik, in služil je vsak mesec svojih petdeset goldinarjev; tudi to je treba znati, zakaj to spada k finančnim okolnostim našega ženitvenega kandidata, in to je vsekakor važen činitelj v stvarih, ki se tičejo ženitve, prosim, da to vpoštevate!

A sedaj se je večala pleša, ta nesrečna pleša dan na dan; vsako jutro je vzel Damijan mej glasnim vtrpanjem srca glavnik v roko, in potem je z drhtečimi prsti in polahko, silno polahko vodil glavnik po glavi gori in doli; ko se je počesal, je vedno skrbno pregledal, koliko las je ostalo mej glavnikovimi zobmi, in preštel jih je skrbno, vse od prvega do zadnje, kolikor se je dalo natančno. Ali kaj, to preštevanje ni prav nič pomagalo, in lasje so izpadali, izpadali, kakor listje raz drevja, kadar potegne v jeseni veter med vejicem. — In pri vsem tem je bilo to najhujše, ker Damijan ni znal vzroka, zakaj da mu izpadajo lasje; da, ako bi znal vzrok, no, potem bi bila stvar lahka: odstranil bi vzrok in lasje ne

bi več izpadali. Kupil bi si kakšno zdravilo, ali lekarnarji so tako strahovito dragi, in vrhu tega kdo mu more jamčiti, da bode zdravilo tudi pomagalo? In ako bi vkljub temu lasje še vedno izpadali, potem bi oni denar zalegel toliko, kot da ga je vrgel črez streho, nič več in nič manj! In Damijan je vendar štedil, tako neusmiljeno štedil, da si opoldne niti čaše vina ni privoščil, niti ob nedeljah ne.

No, sicer pa se vkljub pleši lahko oženim, je mislil včasih Damijan, vkljub pleši lahko dobim Mančiko. Zdi se mi celo, da sem bolj interesanten, ako se tako-le malo svetli na glavi. Če nimam las, imam pa zato lepo brado, dolgo in rdečo, ta mora vendar vsakomur imponirati. Kakor vidite, je znal biti Damijan včasih tudi prav duhovit in ljubeznjivo šegav, — vsekakor lepe in vsega priporočila vredne lastnosti.

In razmišljal je dalje: Vrhu tega ima moj kolega Peterlin tudi plešo, morebiti malo manjšo kot je moja, in vendar se je oženil, — kedar se je Damijan tega spomnil, se je čutil vedno silno potolaženega — moj šef je tudi plešast, in sproga ga ima vkljub temu baje jako rada. In zakaj bi se torej jaz ne mogel oženiti, — sicer bi bilo seveda najbolje, da se ni nikdar naselila pleša na moji glavi, — ali vendar!

Kolega Peterlin mi je zadnjič svetoval, naj si dam lase cepiti, da je to popolnoma gotovo sredstvo proti izpadanju las. Ali vrag vedi zopet, kakšno je to cepljenje, to vem, da se cepijo otrokom kože na rokah, to vem, ali lase cepiti, tega še nisem čul! In zakaj si jih Peterlin ne da sam cepiti, saj mu tudi izpadajo, — stvar je najbrže predraga!

In tako se je zgodilo, da Damijan ni kupil nikdar nikakšnih zdravil zoper izpadanje las, četudi je že včasih postajal pred lekarnico ter mislil vstopiti in povprašati seveda najprej po ceni takšnih zdravil, niti si ni dal cepiti las, kakor mu je bil nasvetoval prijatelj. In to je bilo gotovo pametno in vsekakor najbolj dostojno njega samega in njegove časti.

Nekaj pa si je omislil Damijan, nekaj, o čemur je bil prepričan, da gotovo ne more škoditi lasem, ako že ne bo koristilo, in ki vrhu tega tudi ni bilo drago. Prišel je do prepričanja, da lasem gotovo ni v korist nadležna jesenska megla in veter, ki sta ga napadla vselej, kadar je šel v pisarno ali iz nje. Imel je sicer na glavi cilindar, ali prosim vas, — visoki, trdi cilindar, ki se glavi niti dobro prilegal ni — in megla je vkljub temu lahko prišla do las, veter pa še lažje, in zato je sklenil Damijan nositi — rdeči,

razvoju na Kranjskem prepotrebna katol.-konservativna stranka ter da se pri Šusteršičevem in njegovih samopašnih satelitov oblastnem vodstvu na njenem mestu šopiri radikalno demagogičska frakcija. Liberalcem je takoj demagogičsko tisto gibanje, ki postaja nevarno njihovi oblasti in žepom. Tako je bilo na Dunaji, tako je pri nas, ker liberalci je in ostane najhujši nasprotnik ljudstva, kar priča zgodovina, kar priča krivični volilni red, katerega so skovali liberalci. Svojo dušo Šuklje odkrije s trditvijo, da »Vzdržujoči živeli zastopa dandanes na Kranjskem zgolj tolikrat ovajeno in očrnjeno narodnjaštvo«. Torej stranka, katere list proti cerkvi in duhovnikom piše najpodlejšje, je na Kranjskem »vzdržujoči živeli!« Če gre za to, vzdržati krivični volilni red če gre za to, vzdržati nesramno hišo, nemško gledališče, če gre, da se vzdrže krivice ljudstvu, potem je naprednjaštvo res »vzdržujoči živeli!«, a kat.-narodna stranka hoče te krivice podreti in v tem obstoji zmagujoča sila naše stranke.

Tudi svojo trditev, da je peta kurija poslala same duhovnike v drž. zbor, hoče sedaj Šuklje odvrniti od sebe in pravi, da je rekel na Slovenskem. V »Nar. dovem« besedilo tega ni, zato naj prime Šuklje »Narod«, ne pa mene.

Govornik je povedal, da Šuklje obljubljuje tožiti na Dunaju slovenske zadrage, kar je vzbudilo občno ogorčenje, dasi je to dvornega svetnika Šukljeja vredno početje. Šuklje nekaj obljubljuje, kar brez vsepa ha že davno dela.

Osvetlil je dr. Šusteršič še Šukljejev napad na »Vzajemno zavarovalnico« in Šukljejeve napade na čistost dr. Šusteršičevega prepričanja, in je dejal, da če Šuklje tudi pravi, da je sedaj postal veren katoličan, da ni to njegova zasluga, ampak dolžnost, da uredi svoje razmere napram Bogu, če pa Šuklje v javnem življenju brani liberalstvo in napada kat.-narodno stvar, potem tudi kot »veren katoličan« dela za brezverstvo. Dr. Šusteršič izjavlja, da rad odstopa Šukljeju svoje mesto, ako hoče g. dvorni svet, tudi v javnem življenju delati odločno kat. politiko! S pozivom na zborovalce, naj se v obilnem številu udeležijo II. katol. shoda, končal je govornik svoja dveurna izvajanja, katera priobčimo po zapisniku našega poročevalca dobesedno. Zborovalci so dr. Šusteršiču priredili veliko ovacijo.

Po dr. Šusteršičevem govoru prišlo je do gromovite obsodbe nemško-slovenske zveze. Povod je dal posl. Višnikar, ki je prosil za besedo, da odgovori na interpelacijo posestnika Mateta, kje je ostal lovski zakon, a se je zadiral v druge stvari. Najprej je povedal, da ni mogel dr. Šusteršičevemu govoru slediti. (Oho! klici.) Pravil je, da v narodni stranki ni samopašnosti, da si nje pristaši ne polnijo žepov, da vsaj on podpira razna društva in da verjame dr. Šusteršiču, da ima zgubo s politiko, ker zgubo ima vsak, ki se s politiko

turški fes, seveda le pod cilindrom. Potem bi bil dobro zavarovan pred meglo, zakaj fes se je kaj dobro oprijemal glave, ker ga je nosil že poprej v pisarni in tudi doma.

In Damijan je bil vesel te iznajdbe, fes pa mu je tičal odslej na glavi od ranega jutra do poznega večera. Sicer mu je to delalo mnogo preglavice in skrbi. Pomislite, prosim vas, kolikokrat je treba na ulici koga pozdraviti, in Damijan je moral tudi pozdravljati svoje predstojnike, katerih je bila cela nepregledna vrsta, ali kako naj zdaj pozdravlja in snema cilindar raz glavo, ko mu pod njim tiči vendar rdeči, turški fes. Le ljudem bi bil v posmeh, ki ne poznajo njegovih križev in težav in ki ne vedo ceniti globoke vede zdravniške! Zato odslej nikdar ni več ponosno stopal po mestnih ulicah, razkazovaje vsemu svetu svojo rdečo brado, temveč je tičal oprezno doma, le v pisarno je seveda še hodil, toda ne hodil, letal je, letal globoko povešene glave, zakaj, bal se je srečati in pozdraviti koga svojih predstojnikov ali znancev! Ah, iz tega bi nestala lahko največja blamaža! Znanci so se mu seveda poredno muzali, bodisi, da so ga naleteli na cesti; bodisi v pisarni, kadar je izstopil on, snel prevzetni cilindar in se je pod njim zabliskal — fes! (Konec prih.)

ukvarja. Gospodarski liberalizem se je preživel, dejal je poslanec, v istem hipu pa trdil, da je on vedno gospodarski deloval, v katerem smislu se je vrtelo to delovanje, pa je pozabil povedati, ker bi ga utegnil kedo spomniti na dež. kulturni svet, pri katerem je potegnil z nemško-liberalnimi veleposestniki. Dejaj, da je bila narodna stranka tudi vedno za splošno volilno pravico. V ljubljanskem obč. zastopu so jo vrgli pod klop in g. Koblarja je »Narod« napadel, ker se je v drž. zboru potegnil zanjo. Op. poročevalca.) Dejaj je posl. Višnikar, da ni prav govoriti o nesramni hiši, in ni povedal, zakaj so jo ljubljanski liberalci naredili, če se niti govoriti o njej ne sme. Priznal je posl. Višnikar, da je krivično, da ima veleposestvo toliko pravic po sedanjem volilnem redu, ter se je povsod do kolosalne trditve, da je dr. Šusteršič govoril v židovskem smislu (Nemir), ker je govoril proti avtonomiji. (Klici: Nikdar!)

Ker je Višnikar popolnoma pozabil, da zahteva po splošni, direktni in tajni volilni pravici pač ni v židovskem smislu, zato je pri njegovem očitaniu zavrela kri poslušalcem in završili so poslancu Višnikarju okoli ušes gromoviti klici njegovih volilcev: »Govori o lovskem zakonu! Dol ž njim! Ne maramo te več!«

Razburjenje je naraščalo. Višnikar ni mogel izpregovoriti ob ogorčenju množice nobene besede. Dr. Šusteršič je vprašal volilce, ako hočejo še poslušati svojega poslanca. In zopet so volilci kot jeden mož zaklicali: »Ne!« Dr. Šusteršič je končno prosil posl. Višnikarja, naj pove to, kar so volilci hoteli od njega slišati.

Poslanec Višnikar je dejal, da lovski zakon čaka ministerskega potrdila. Naposled je dr. Šusteršič na Višnikarjeve napade odgovoril sam z vprašanjem: »Ako pripoznate, g. poslanec, krivice, ki se gode kmetičkemu ljudstvu od strani veleposestva, zakaj se v deželnem zboru vežete z nasprotniki slovenskega ljudstva?« Ob teh besedah je prišlo do nepopisnega prizora, do velike demonstracije proti nemško-slovenski zvezi. Može so dvigali roke in gromoviti klici: »Sramota!« »Z izdajalci se vežeš! Proč z Višnikarjem!« so zabučali. Poslanec Višnikar je stal blede na odru in gledal na razsrjeno množico vrlih kmetičkih slovenskih mož. Ob velikem razburjenju proti poslancu Višnikarju je smatral dr. Šusteršič za najbolj umestno, da zaključil shod. To je bilo za poslanca Višnikarja najbolje. Zadošča naj mu za jedenkrat, da je impozantno obiskani shod njegovih volilcev v Ribnici tako demonstrativno obsodil zvezo narodnonaprednih poslancev z možmi Schweglovega kopita.

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. avgusta.

O vladni akciji priobčujemo včerajšnji listi zopet nekaj novih poročil. »Lidove Novini« poročajo z Dunaja, da sicer še ni dognato, kedaj se ravno vrše dogovori mej vlado in zastopniki strank, sme se pa trditi, da za to odločen čas mej 3. in 7. septembrom, ko se bo vladar mudil na Dunaju. Konečne odločitve pa tudi tedaj ni pričakovati, marveč bržkone šele neposredno pred sestankom državnega zbora. Državni zbor se snide na vsak način, naj se razmere pojasne poprej ali ne. — »Prag. Abndbl.« pa odločno dementuje vest, da bi bil namestnik grof Coudenhove izrazil se o mladočehski obstrukciji in pogojih, ki jih stavijo Mladočehi. Grof Coudenhove se seveda boji zameriti nemškemu prvakom, dobro vedo, da so Čehi bolj potrpežljivi.

Grof Dleduszycki o parlamentarnem položaju. Imenovani poljski poslanec je pred nekaj dnevi razodel nekaj svojih mislij sotrudniku »P. Lloyd«, ki v teh dneh posebno marljivo razpošilja svoje referente okrog vplivnejih avstrijskih politikov. Grof najprej meni, da sedaj morda ne bo kazalo osnovati nove večine v parlamentu, ker mej strankami ni potrebne jednosti. Objednem pa tudi misli, da ni potrebno popolno zatreti obstrukcije v parlamentu. Pri navadnih predlogih je potrebna številna manjšina, ki predlogu tako dolgo nasprotuje, da pride do kompromisa mej večino in manj-

šino. Proračun, predloga o vojaških novicah ter trgovinske pogodbe naj bi pa bile izključene iz obstrukcije in naj bi se take predloge jednostavno odklonile ali pa odobrile. O teh stvarih naj bi ne bilo po preteku gotovega, po vladi ali gotovi komisiji določenega roka nikakih debat, marveč samo glasovanje. To se lahko izvrši potom ustnega glasovanja v zbornici, ali pa tudi pismenim potom. — Vse, kar je tu povedal vplivni Poljak, je samo vroča želja vlade in pa tistih krogov, ki hočejo biti brezpogojno v vladnem taboru. Vlada se kajpada ne boji nobene obstrukcije, ako ji parlament brezpogojno vse dovoli, kar potrebuje za krmlanje državne ladije, in jo prav čisto nič ne briga, ali se poslanci o pravih ljudskih koristih lasajo mej seboj ali ne.

Občinske volitve v Mödlingu so se završile v soboto z volitvijo v prvem razredu in sicer s sijajno zmago krščanskih socialcev. Sicer pravijo, da so trije izmej osmih izvoljenih odbornikov somišljeniki liberalne stranke in liberalni kandidatje, v resnici pa pripadajo tudi ti trije h krščansko socialni stranki in jim je le vsled tega dalo svoje glasove nekaj liberalcev, ker so jih smatrali za »manj prononsirane.« Nemški liberalci torej v novem občinskem zastopu nimajo niti jednega pravega zastopnika, akoravno so bili prepričani, da jim je večina zagotovljena.

Slavospevt grofu Waldersee. Vrhovni poveljnik mejnarodnih čet na Kitajskem, grof Waldersee, je minule dni zapuščal polagoma Evropo ter se podal proti Kini, kjer se prične nova naloga. Povodom njegovega odhoda v Kasselu in potem na vseh nemških, avstrijskih in italijanskih postajah so pa prirejali odhajajočemu generalu nepopisne ovacije. Od nemškega cesarja do zadnjega heilovca v avstrijskem Inomostu, vse je tekmovalo v navdušenih pozdravih novemu voditelju evropske sile na kitajskih tleh. To navdušenje je pa bilo popolno odveč, ker general Waldersee v tej svoji akciji še ni podal niti najmanjšega dokaza, da je tudi zaslužil tako odlikovanje, ki predsedalo celo berlinskim in drugim listom. »Köln. Volkszeitung«, »Nat. Ztg.« in drugi odlični nemški listi pišejo zelo ostro v tem oziru. Grof Waldersee je še le odpotoval, mogoče niti ne bo mogel stopiti na kitajska tla, dospe morda na bojno polje, ko bo že vse končano, in ne najde prilike, da bi pokazal svojo zmožnost v vodstvu velike armade. Povsem nemogoče pa tudi ni, da ga tu ali tam napade in ubije kak Kitajec, predno bi mu bilo mogoče dovršiti zmagoslavno akcijo. Vse to mora torej priti v poštev, predno je mogoče odobravati take ovacije. Preveč slavospevov in prezgodaj! »Pri nas,« piše neki nemški list, »preveč bobnamo v takih slučajih in s tem se sami osmešimo pred tujimi narodi.« »Ovationen auf Pump« imenuje »Köln. Volkszeitung« gonjo za lavrikami, ki se je sedaj polastila tudi nemških generalov.

Vodje latinske anarhiške zveze. Pojutranjim se prične v Milanu porotna razprava proti morilecu kralja Umberta Bresciju. Sprva se je nameravalo tako dolgo odlašati z glavno razpravo, dokler ni zbran tudi ves materijal glede Brescijevih pomočnikov. Ta načrt so pa sedaj opustili in tako pride 29. t. m. sam Bresci pred lombardske porotnike. Pri dolgotrajni vsestranski preiskavi v Ameriki, Franciji in Švici se je pa pokazalo, da sta vodje teh anarhistov in provzočitelja umora anarhista-prvaka Malatesta in Ciancabilla. Prvi je bil okoli l. 1850. rojen v Santa Maria di Capua. Že kot otrok je bil Malatesta tako divji, da mu je že oče napovedal — vislice. V letu 1871 se je kot medicinec vpisal na neapoljsko vseučilišče, a se je že tedaj zapletel v tajno družbo, ki je nameravala umoriti papeža in oklicati republiko. Leto pozneje je prvokrat dobil štiri mesece radi upora. L. 1874 je bil že vodja anarhiških rovarjev, in upornikom v Apuliji je poslal 400 pušk. Potem so ga prijeli, a porotniki niso našli na njem nikake krivde. Takrat je postal Malatesta junak. V l. 1891 je z nekim Ciprijanijem v Rimu osnoval anarhiško zvezo s črno zastavo, 1897. l. so ga obsodili na štiri leta ter odvedli na otok Lampedusa. S pomočjo bogatih sredstev angleške internacionale se je Malatesti posrečilo ulti in pobegnil je v London in po-

tem v Ameriko. Dne 6. junija lansko leto je pisal Malatesta iz Londona svojim »ljubim prijateljem« okrog »Avanti« dolgo pismo, v katerem se jim zahvaljuje za pomoč pri begu. V Pattersonu v Ameriki je ustanovil anarhiški list »La Question Sociale«, ki je masten vir dohodkov raznim voditeljem. Koncem junija se je preselil zopet v London, »da od bližje opazuje dogodke v gnjili Evropi«. Vspeh njegovega »opazovanja« je dogodek v Monzi. — Drugi vodja je v letu 1871. v Rimu rojeni žurnalista Ciancabilla. S peresom in mečem je mnogo deloval v Bruslju in Parizu kot dopisnik raznih anarhiških listov, v West-Hobokenu je pa ustanovil »Morgenröthe«, v kateri vsak teden slavi »čine« Caserija, Angiolilla in Luchenija. — V to družbo je torej prišel svilokalec Bresci, ki si je za svoje delo znal preskrbeti dovolj potrebnih sredstev. — Policija in oblastva sploh torej dobro vedo, kako je razpreženo anarhiško omrežje, in vendar se nič ne zgodi.

Angleži in vojska v Kini. V soboto nam je sporočil brzobjav, da je Rusija napovedala Kitajcem oficijelno vojsko. Vest se z druge strani še ne potrjuje, pričakovati se pa sme, da bo Rusija primerno odgovorila na dejanski napad Kitajcev na rusko ozemlje. To seveda ni ljubo Nemčiji, ki še vedno misli, da bo v sedanjem kitajskem vprašanju igrala glavno ulogo, posebno pa še Angležem, ki že davno računajo na masten delež v Kini. Toda to pot jim bo do cela izpodletelo. Radi bi igrali vodivno ulogo, a je ne morejo, ker nimajo s čim. Armada blizu 200.000 mož mora tičati v Južni Afriki in odbijati napade hrabrih Burov, indijska armada, s katero bi v najskrajnejem slučaju še mogli računati, je pa popolno nesposobna za vojsko. Armada šteje sicer kakih 80.000 mož, a je tako slabo oborožena in izvežbana, da niti ne more nastopiti proti »starokopitnim« Kitajcem. Sicer si bo pa Angleška tudi desetkrat premislila, predno bo odposlala kaj vojakov iz Indije na drugo bojišče. Kakor naglo bi namreč odšla armada odšla iz dežele, bi se pojavil v Indiji upor, katerega bi Angleži bržkone nič več ne mogli udušiti. To boli in peče »hrabre« Angleže, a pomagati si ne morejo.

Cerkveni letopis.

Iz Šmarija pri Ljubljani, 24. avgusta. Dne 20. t. m. zapustil nas je naš občesploštovani g. kapelan Vilko Paulus. Ravno dve leti in deset dnij bival je v naši sredi — malo časa — a v tem času storil je veliko v povzdigo verskega prepričanja; neumorno je deloval na prižnici, v spovednici in v šoli. Njegova uneta beseda privedla je mnogo novih častilcev presv. R. T. k tabernaklju. Sam navdušen častilec Marijin, razširjal je neumorno njeno slavo ob vsaki priliki. Nevenljivih zaslug si je nabral kot prednik Marijine družbe, katero je poklical v življenje in ves čas tako požrtvovalno skrbel zanjo. Kako priljubljen je bil gospod Šmarčanom, pričal je glasen jok v cerkvi, ko je ob desetih na dan M. Vnebohoda jemal slovo. Šmarsko gasilno društvo in pevci napravili so zvečer krasno podoknico. Odhajajočemu g. kapelanu izrekamo prisrčno zahvalo, želeč mu i v novem delokrogu božjega blagoslova.

Iz Kostanjevice, 24. avgusta. Danes je zapustil naše mestece tukajšnji kapelan in veroučitelj štirirazredne ljudske šole, gospod Ivan Baloh, preselivši se v enaki lastnosti v Šmarje pri Ljubljani. Kako priljubljen je bil imenovani gospod pri tukajšnjem prebivalstvu, pokazalo se je posebno zadnjo nedeljo pri službi božji, ko se je g. kapelan poslovil od faranov. Glasen jok je kazal, da nas je vezala ljubezen z gospodom, kateri je komaj tri leta med nami živel in vzorno in vztrajno deloval v svojem poklicu. Bil je vesten duhovnik, izvrsten pridigar, vzoren učitelj in odgojitelj naše mladine in velik prijatelj in dobitnik šole. Nikoli ga ni manjkalo pri šolskih veselicah; bil je vedno prvi v šolskih prostorih, če se je vršila kaka šolska svečanost.

In s tem slednjim posebno si je prikupil naša srca, prikupil si je ljubezen in hvaležnost svojih učencev, — naših otrok. Vedel si je pa pridobiti tudi ljubav in spoštovanje svojih sotrudnikov v šoli, — po-

svetnih učiteljev, s katerimi je vedno deloval vzajemno in sporazumno.

Zato mu kličemo danes ob njegovem slovesu! Hvala vam, blagi gospod, za vaše lepe nauke in za vaš velik trud, ki ste ga imeli z našimi otroci! Naj bi isti rodil obilen sad in naj bi vas večni Bog za istega stotero poplačal! V srcih nas starišev in v srcih naših otrok ohranjen Vam bode ostal hvaležen spomin!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 27. avgusta.

Shod v Ribnici, ki ga je priredilo kat. politično društvo, se je vršil ob ogromni udeležbi zavednih katoliških mož ribniške doline. Dr. Šusteršič se je v dve uri trajajočem govoru pečal s Šukljevo politiko. Njegov govor objavimo na prvem mestu. Zelo nesrečen dan pa je imel včeraj posl. Višnikar. Mož je bil toliko nepreviden, da se je upal na govorniški oder in hotel zagovarjati svojega prijatelja — dvornega svetnika. Toda uprav elementarni pojavi ljudske nevolje so ga menda poučili, da je tudi njemu v ribniški dolini za vselej odzvonilo. Razni udeleženci so mu stavili kočljive interpelacije: „Kaj je z lovskim zakonom?“ „Kaj ste pa vi storili za nas?“ Žal, da se je shod vsled odhoda g. dr. Šusteršiča, ki se je moral z vlakom ob 6. odpeljati, prehitro zaključil, sicer bi bil doživel g. Višnikar popolno justifikacijo. Tudi drugi govorniki niso mogli priti do besede. Ljudstvo je kazalo toliko zanimanje, da je po prehitrem zaključku splošno zahtevalo, naj katol. polit. društvo v najbližjem času zopet priredi shod, da se morejo obravnavati še druge važne točke, ki niso prišle na vrsto. Slabo je naletel včeraj tudi liberalni učitelj g. Gregorač iz Dolenje vasi, ki je hotel na shodu prodajati svojo naprednost. Malo prijazne opazke so mu letele na uho in ni dosti manjkalo, pa bi se bil kopal v hladnih valovih Bistrice.

Shod v Št. Gothardu je bil jako zanimiv, ker so tu na kmečkih tleh trčili skupaj socijalni demokratje, liberalci in katol. narodna stranka. Gospod Pogačnik je kot državni poslanec poročal o političnih razmerah, dr. Lampe o položaju revnih stanov z ozirom na katoliški shod. Združeni liberalci in socijalni demokratje so ves čas vržali kakor čebele v panju Najglasnejši ugovarjalec je bil dr. Tavčarjev prijatelj, lukoviški Mlakar, ki je med raznimi neslanimi mejklici tudi napovedal, da bo on o shodu poročal v „Narod“. Ko je bil poklican, naj govori z odra, je pa utihnil, in nastopil je socijalnodemokratski general Čobal, voditelj onega konsumnega društva, ki ga „Narod“ nikdar ne napada. Ta je vzel na piko „ranjkega“ Badenija in „koncizije“, ki so mu jih baje delali klerikalci. Gospod Skerjanec je govoril o novi posojilnici in za drugi, ki se snuje za kmete. Socijalni demokratje in liberalci so se s svojo surovostjo in nestrpnostjo šentgothardskim kmetom pošteno pristudili. K sklepu so naši navdušeni cesarju klicali „živio“, socijalni demokratje so pa molčali in jeden je zaklical: „Nikoli!“ Socijalna demokracija in liberalstvo sta si lahko v svesti, da šentgothardskega hriba ne bosta prelezla.

Javni shodi. Včeraj se je vršilo pet javnih shodov. O shodih v Ribnici in Št. Gothardu poročamo na drugem mestu. V Št. Rupertu pa sta govorila drž. poslanca Povše in Vencajz o državnem zboru ter raznih gospodarskih in političnih vprašanjih. Shod, ki je bil mnogobrojno obiskan, se je izvršil v lepem redu, dasi je, kakor se čuje, grof Barbo hotel nekaj mešati. — V Polšniku je poročal drž. poslanec dr. Žitnik. Shoda se je udeležilo lepo število volivcev. — V Dobrunjah je priredilo shod »Slov. kat. delavsko društvo«. Udeležilo se je shoda do 200 poslušavcev, ki so z zanimanjem sledili razpravam delavskega tajnika Gostinčarja o združnem gibanju in političnih razmerah, tov. Brclja o soc. dem. in tovariša Moškerca.

Imenovanje. Trgovinski minister baron Call, poljedelski minister baron Giovanelli in minister za Galicijo dr. Pietak so imenovani tajnimi svetniki.

Glavo je s sabljo presekali — tako se nam poroča — preteklo soboto neki

stotnik 7. pešpolka rezervistu svoje kompanije. V silni vročini so se vračali vojaki z manevra proti Uncu, kjer sta nastanjena dva bataljona omenjenega polka (dva sta na Raketu). Dotični rezervist je pil na potu vodo, in v trenutku, ko se je nagnil proti korcu, ki mu ga je podala neka dobra žena, je bil nad njim stotnik, ki mu je zadal rano najprej v prsi, potem pa še čez glavo, da se je siromak takoj ves krvav zgrudil na tla ter v malo trenutkih izdihnil dušo. Prebivalstvo je silno razburjeno. Rezervist je bil — kakor čujemo — od svojega korporala dobil dovoljenje, da sme piti. Zapustil je ženo in tri otročiče. — Na vsak način mora stvar priti o svojem času pred delegacije.

Brezmejno zlobnost je pokazal „Sl. Narod“ v svoji sobotni številki. Pod zaglavjem „kdo hoče svetnike jesti“ priobčuje po „Ostd. Rundschau“ gorostasno laž, da vodstvo jezuitskega samostana v Krakovu prodaja svetniške podobice s škofijskim dovoljenjem, katere v veliki množini povzije nevedno ljudstvo, da se s tem reši telesne in tudi duševne lakote in je zavarovano pred vsako nezgodo, samostan si pa s tem polni žepe. To laž priobčuje „resnicoljubni“ „Narod“ potem, ko je dunajska „Reichspost“ že objavila avtentično pojasnilo samostanskega vodstva, da je vsa storija „Ostd. Rundschau“ od konca do kraja podla laž. Mej ondodnim prebivalstvom je razširjena ta praznoverska navada, a zanesle so jo protestanske in židovske tvrdke, katero pa jezuitje zatirajo z vsemi mogočimi sredstvi. Ravno nasprotno je torej resnica in vendar podaje „Narod“ svojim vernim čitateljem tako gorostasno laž.

Okr. šol. nadzornika gosp. prof. Levca je zadel hud udarec. V letovišču v Podbrezju na Gorenjskem umrl mu je včeraj vsled vnetja možganske mreže nadejalni sin Leon, dijak II. gimn. razreda. Naše iskreno sožalje!

Zaprížen sodnijski kemik. C. kr. deželno sodišče v Ljubljani je gosp. dr. Kramerja, ravnatelja kmetijsko kemičnega preiskovališča za Kranjsko v Ljubljani, kot stalnega zvedenca za sodnijske kemične preiskave poverilo in zapriseglo.

Vojaške vaje so se v soboto pričele v ljubljanski okolici. Udeležujejo se jih brambovski polki št. 3, 4 in 5, topničarski polk, dva huzarska eskadrona in oddelek ulancev. Vsa divizija šteje dva generala, 360 častnikov, nad 6000 mož in 580 konj. V sredo odpotuje divizija na Notranjsko. Danes ob 1/5. uri zjutraj odrinil je štajerski polk kot sovražnik proti Dobrovi in Horjulu, nasprotna stranka iz koroško kranjskega in primorskega polka odrinila je tudi rano proti Št. Vidu, od koder se je pomikala proti Dobrovi. Blizu Dobrove trčili ste nasprotni stranki skupaj in vnel se je zanimiv boj, ki se ni odločil. Streli artilerije so se slišali celo v Ljubljano. Veliko ljubljanske gospode se je peljalo v kočijah gledat manever.

Ljubljanske novice. Umrla je danes zjutraj gostilničarka pri Kerčonu na Tržaški cesti gospa Marija Bizjak. N. v m. p.! Včeraj pa je umrla gospa Jakobina Unger rojena Schober. — Aretovali so v Donawitzu Janeza Peterlina, ker ni prišel k vojaškim vajam 17. pešpolka. — Novemu dež. dvorcu so pričeli graditi streho. — S polžem konkurira mestni stavbinski urad pri delu kanala na Radeškega cesti. Ondi je že 6 tednov odkopan kanal! — Nova kreditna banka pričela je danes svoje delovanje v Grobelnikovi hiši. — Konj se je splasil izvoščeku Ivanu Maroutu. Konj je mej dirom padel in si zlomil nogo. Josipu Rogerju, hlapcu pri Česnovarju, splasil se je konj pred mitnico na Dunajski cesti ter letel proti Dalmatinovim ulicam, kjer so konja ustavili. Mej potom zgubil je raz voza dva oljnata soda. — Obledo ukradl je v gostilni pri Lovrencu Česnovarju natakariči Heleni Brvar neznan tat. Natakariči je dala spraviti dotično modro žensko obleko in črno jopo služkinja Marija Kolar iz Semiča. — Pošten najditelj. Anton Vabra, krojaški vajenec, našel je pismo, v katerem sta bila dva stotaka. Izgubil jih je zidarski mojster Valentin Accetto. — Okraden izvošček. Matevžu Ravniharju, izvoščeku, ukradel je neki tat rujav havelok vreden 10 Kron. — Velik strah napravil je pes Karola Žužeka Karolu Azleju in njegovemu Sletnemu

sinu, katera je pes napadel. — Najdena je biciklistična številka 185 rumena. — Neprevidna vožnja. Štefan Jerše in F. Turk ml. sta vsled nagle in neprevidne vožnje na sv. Petra cesti trčila skupaj z vozovi. Vozova sta se poškodovala. Včeraj pa sta krepko trčila skupaj na Jurčičevem trgu Josip Tenschert, uradnik v Vevčah, in Gašper Alfons. Trgovski uslužbenec pri Jebačinu Albin Novak je tako nerodno priletel včeraj z bicikljem na Bledu v neko ograjo, da se je močno poškodoval na roki. — Poškodovana sta se močno na roki Streker Fran, tesar pri Zakotniku, in Rusijan Rudolf, pri Tönniesu. — Brlog ljubljanskih barab je zasledila ljublj. policija ob večni poti, ki pelje v Šiško. Do luknje so vodile »kozje steze« ter je bilo skrivališče vse zakrito z bršlinom. Včeraj je naredilo orožništvo lov in je bilo v brlogu šest barab. Orožništvo je prijelo dve ženski in jednega moža, dve ženski in jeden baraba so ušli. V brlogu so našli tudi zapisnik obiskovalcev brloga, ki so gojili »svobodno ljubezen«. Hodil je tja tudi neki ljubljanski brivski pomočnik. — Povožil je z bicikljem Franc Falatto Ivana Strecker, ki je nesel ravno domov liter vina, kateri se je razlil po trotoarju. — Spanje mitničarskega paznika. Danes po noči je mitničarski paznik v Kolodvorskih ulicah zaspal v svoji utici. Neki šaljivec je pograbil klop poleg utice in jo vrgel na bližnji vrt. Paznik je naredil, ko se je zbudil, velik kraval ter je dolžil ljubljanske ponočnjake, da so mu klop ukradli.

Bankovci po 20 kron pridejo v promet mej 15. in 20. septembrom.

Rodovito drevo. Na vrtu gosp. dr. Suerja ob Resljevi cesti je pred tremi leti zasajeno šibko hruškovo drevesce. Koj drugo leto je rodilo 27 debelih hrušek, letos pa jih ima 54. Da se vejice z gručami zaroda ne odčesnejo, privezane so na količe.

»Heil den Deutschen in Weissenfels«, tako patetično vzklika — kakor se nam piše iz Celovca — uradna »Celovčanka«. Poroča z navdušenjem, da je napravil godbeni klub v Trbižu izlet v Belopeč, da je bilo tam zelo veselo in da so se zbrali »gut deutsche Männer zu einer fröhlichen Tafelrunde«. V uradnem listu se bere taka proslava »dobro (?) nemških« mož posebno lepo. Kako se je neki kazala ta posebna in uradno potrjena nemška »dobrota«? Ali v petju, ali v pitju, in kdo je tisto »dobroto« preiskoval, da je bila tudi — pristna, in nemštvo ne prisiljeno — ponarejeno?!

Nove znamke za plačevanje šolnine na srednjih šolah. Z novim šolskim letom se uvedejo nove znamke za plačevanje šolnine, in sicer po 5 K v rjavici, po 10 K v zeleni in po 20 K v modri barvi. Široke so 52 mm., visoke 30 mm. Ako bi kdo imel še stare znamke, jih še lahko porabi za prvo poluletje prihodnjega šolskega leta, od 1. januarja 1901 naprej pa se bo moral vsakdo posluževati novih znamk.

Srečolov priredi letos gasilno društvo v Stari Loki.

Obesil se je včeraj v Korenitki na Dolenjskem posetnik Gorjanec radi prepira z ženo.

Gorenjske novice. Gasilno društvo v Kamniku se razpusti. — Spominsko ploščo Prešernu, ki bode 16. septembra odkrita v Kranju na hiši, v kateri je Prešeren umrl, izdelal je domači kamnoseški mojster R. Jeglič. — Utonila je v Bistrici petletna Marija Mahnič, doma iz Domžal, ko je šla s svojo materjo čez neko brv.

Gibanje koroških Slovencev. Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem napravi na angeljsko nedeljo dne 2. septembra 1900 ob 3. uri popoldne shod na vrtu nove hiše gosp. Prosekara v Kotmarivasi. Na dnevnem redu so: poročilo gospoda državnega posl. Lamberta Einspielerja in gospoda deželnega poslanca Fr. Grafenauerja. Dalje govori o političnem položaju ter o narodnih, gospodarskih in šolskih potrebah ljudstva. Po shodu bode Slomšekova slavnost. Sodelovali bodo kotmirski pevci. — Slovenci, pridite v prav obilnem številu na važni shod in lepo Slomšekovo slavnost!

Umor in samomor v Celju. Iz Celja se nam poroča: Včeraj (v nedeljo) popoldan so našli obiskovalci Miklavškega hriba pri tako imenovani Pelletovi vili v Lisčah

dvoje mrtvih trupel v že trohnečem stanju. V mrtvecih, katera sta oba prestreljena, so agnoscirali jurista Franca Rakusch, brata celjskega podžupana, in učiteljico nemškega šolskega vrta, gđc. J. Kopp. Iz razmer soditi se je tu dovršil umor in samomor, kateremu vzrok je najbrže nesrečna ljubezen. Franc Rakusch je prej že večkrat bolehal na umu in je živel zaradi tega v domačem priporu. V zadnjem času je bil nekoliko boljši in ga je bilo mnogo videti z umorjeno Kopp občevati. Oče umorjene, umirovljen major, ni hotel privoliti zaradi duševnega stanja Rakuschevega v zakonsko zvezo, in to je gnalo nesrečna v smrt. Soditi se, da se je umor oziroma samomor dogodil že v petek zvečer, ker so oba še v petek popoldan videli. Nekateri menijo, da je tu umor in samomor, da je namreč Rakusch najprej ustrelil Kopp, potem pa še sebe. To sodijo iz tega, ker se je našel samo jeden revolver. Drugi pa, ki pravijo, da Rakuscha dobro poznajo, mislijo, da je najprej ona na-se sprožila, potem pa istotako on na-se. Mokre noči in vroči dnevi so pospešili prhenje in se je daleč na okoli razširjal duh po gnjilobi.

Shod tržaških Slovencev bode dne 2. septembra na vrtu šole pri sv. Jakobu, ob neugodnem vremenu v novi telovadnici tržaškega Sokola. Na dnevnem redu bode šolsko vprašanje in ljudsko štetje. Ob tej priliki ne moremo si kaj, da bi znanega Etbina Kristana ne prosili, naj nam o priliki pove, zakaj je socijalna demokracija v Trstu tako hitro pustila pasti v vodo naznanjeno akcijo za zatiranje slovensko šolstvo v Trstu. Ali se internacionalizem socijalne demokracije še vedno skriva, kadar poropotajo — židje?

Primorske novice. Na državni višji realki v Gorici je s početkom šolskega leta 1900/01 razpisano mesto učitelja za risanje s slobodno roko. Prošnje je vložiti do 10. septembra na deželnem šolskem svetu za Gorisko in Gradiščansko v Trstu. — Trgovinski kapitan Nikolaj G. Zor je imenovan pravim učiteljem na pomorski šoli v Dubrovniku. — Cesar je potrdil zakon za Istro, s katerim se določuje, kako je urediti reko Rašo in izsušiti Cepiško jezero. Proračunjeni stroški bodo znašali največ 240.000 kron, katerih polovico plača država, polovico pa dežela. — Zgradba novega poslopja c. kr. okrožnega sodišča v Gorici dospela je sedaj do strehe. — Utonil je v Soči 13letni fantič Rudolf Plesničar. — V Gradišču ob Soči je 3letni Valentin Marega prevrnil nase kotel vrele vode. Deček je vsled opeklin umrl.

Zlata knjiga društva »Šolski Dom« v Gorici je ravnokar izšla. Iz nje posnemamo: Čisto imetje je znašalo koncem 1. 1898 22.785 glđ., koncem 1. 1899 pa 257.159 glđ. 59 kr. Vseh učencev, ki so obiskovali v minulem letu zavode »Šolskega Doma« je bilo 1007. Te številke pričajo, da »Šolski Dom« nikakor ne nazaduje, marveč da napreduje, ker je predsedništvo v pravih rokah, v rokah moža, ki ima zaupanje ogromne večine goriških Slovencev na svoji strani, v poštenih, nesebičnih rokah dr. A. Gregorčiča.

Premembe v učitelstvu na Goriškem. Nadučitelj v Devinu g. Albert Komac je imenovan vadničnim učiteljem v Gorici. G. Henrik Leban, doslej učitelj v Ozeljanu, pride za učitelja na pripravnico na Proseku. G. Križman France, doslej učitelj v Levpi, pride za družega učitelja v Rihenberg. G. Vizintin Rudolf gre iz Kronberga v Renče — a na njegovo mesto pride g. Rajmund Fajgelj. Na novo ustanovljeno pripravnico v Podgoro pa pride g. Justin, doslej učitelj v Šempetru. — Stalno sta nameščena Ernest Širca v Podgori in Jožef Vidor v Ločniku, def. učitelj iz Plavi Franz Golja pride v Levpo-Zavrh, Ivan Vuga iz Rihemberga pride v Cerovo, Franc Merljak iz Dornberga pride v Plave, Anton Kuntin iz Batuj pride za potov. učitelja v Št. Maver-Podsabotin, Maks Kuntih iz Kala v Kviško, Urh Pavlica iz Renč v Bukovico; izprašani učiteljski kandidati: Jožef Erzetič pride v Kal, Rihard Orel v Dornberg, Marija Bajc v Rihenberg, Klementina Lavrenčič v Batuje, Franciška Copič v Ročinj in učiteljica Ana Jug iz Čepovana v Vrtojbo.

Vlak raztrgal na kosce je v Clevelandu v Ameriki našega rojaka Janeza

Čelešnika, doma iz bevske fare pri Vrh-
niki.

Na grobu matere ustrelil se je na
tržaškem pokopališču 25letni Richard Valle.
Težko ranjenega so spravili v bolnico.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 27. avgusta. Obravnave mej
dr. pl. Körberjem in voditelji strank se
prične še ta teden. Voditelji posamez-
nih levičarskih strank vzemo dogovore
samo „ad referendum“, da potem de-
finitivno sklepa zbor načelnikov.

Dunaj, 27. avgusta. (C. B.) Bol-
garski knez je došel zjutraj iz Zell
am See in se kmalu potem odpeljal na
Ogersko.

Gradeo, 27. avgusta. Ravnatelj juž.
železnice, ces. svetnik Wunderbaldinger,
je skočil pri Vildonu v Muro in utonil.

Praga, 27. avgusta. V Rovdnici
je bilo včeraj zbranih do 30.000 oseb.
Na shodu so govorili zastopniki raznih
českých strank. Vsprejeta je bila resolu-
cija, v kateri zborovalci protestujejo
proti vladnemu jezikovnemu načrtu in
zahtevajo splošno, direktno in tajno vo-
lilno pravico. Bili pa so koncem shoda
izgredi, ker je vladni zastopnik prepo-
vedal neko zastavo.

Chlum, 27. avgusta. Tu se bode
vršil prihodnja nedelja tabor českých
žena.

Zagreb, 27. avgusta. Pričela se je
agitacija, da se v proslavo Strossmayer-
jevega škofovskega jubileja osnuje do-
brotni zavod za slepce.

Glasgow, 27. avgusta. Na postaji
Anderson-Cross je trčil v soboto ponoči
vlak ob drug vlak, ki je stal na postaji.
Štirje vozovi poslednjega vlaka so raz-
biti, 24 oseb ranjenih.

Petrograd, 27. avgusta. Car Ni-
kolaj je v sprejel včeraj v avdijenci po-
slanika južno-afriških republik dr. Leydsa.

London, 27. avg. Lord Roberts
brzojavlja iz Wondersfontaina 24. t. m.:
General Pole - Carew je zasedel mesto
Belfast, ne da bi zadel ob sovražnika,
ki se je nahajal na holmih mej Belfa-
stom in Dalmanutho. Čete generala Bul-
lerja se nahajajo zahodno od Machado-
dorpa, Frenchove na vzhodni strani.
Buller se je zapletel včeraj v silen boj
z Buri, ki so nameravali zajeti njegovo
konjenico. Angleški topovi so preprečili
nakano. Vsled nesporazumljenja (!) sta
se pa ločili dve stotniji od glavne ar-
made. Buri so ju zajeli ter imata ve-
like izgube. Padlo je 12 mož in 1 čast-
nik, 4 častniki in 57 mož je ranjenih,
33 mož se pogreša.

Vojska na Kitajskem.

Bruselj, 27. avg. Neki tukajšnji
list poroča, da je zavetišče kitajskega
dvora v Peterburgu. Kakor se zatrjuje,
hočejo Rusija, Nemčija in Francija brez
Anglije dobiti posebne koncesije.

Berolin, 27. avgusta. Iz Tientsina
se z dne 22. t. m. javlja: Japonske
čete stražijo obkopi notranjega dela pre-
povedanega Pekina, v cesarsko palačo
pa še niso prodrle, ker pričakujejo po-
ročil iz Tokia. Princ King in Wang-
venskoo sta skrita v Pekinu.

London, 27. avg. Iz Šangaja po-
ročajo 24. t. m.: Japonci so došli ce-
sarico vdovo in nje dvor 80 milj jugo-
zahodno od Pekina. Cesar Kwang-Sü
se je takoj podal zasledovalcem.

London, 27. avgusta. (C. B.) „Ti-
mes“ poročajo iz Shanghaja: Li-Hung-
Čang je prejel brzojavko japonskega zu-
nanjega ministra, ki izjavlja, da se mi-
rovna pogajanja ne morejo pričeti, do-
kler Kina ne imenuje pooblaščenec in
jih velesile ne potrdijo. Minister pred-
laga, naj Kina imenuje podkralja po-
krajn Wu-Shang in Nankin kot svetov-
valca Li-Hung-Čangova. Japonci so
voljni pospešiti mirovna pogajanja, ako
Kina obžaluje storjeno krivico in ponudi
popolno odškodnino.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški
spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.
(Dalje.)

„Pojdi spat! Kaj tu čepiš kakor psiček?
Ali si že videla, da se je kdo branil ugod-
nostij, če se mu ponujajo?“

„Ne, ne, pustite me!“

„Pa bodi tam! Jaz ti pustim dovolj pro-
stora. Vlečem se na rob radi tebe. Če hočeš
na posteljo, le pridi! Spomni se, da sem te
dovolj prosila.“ Nato zleze pod odejo. Vse
molči.

Lucia čepi nepremično v koticu kakor
klopčič; kolena ima privzdignjena, roké na-
slonjene na kolena, glavo pa uprto ob roke.
Ni spala, ni bdela; v diru so si sledile in
zmedeno so se menjavale misli, strahovi. Ko
se še pri zavednosti spomni natanko, koliko
groznega je videla in prenesla oni dan, udá
se žalostno temnemu in strašnem zamotanemu
položaju. Precej nató pa se ji duh pogrezne
še v temnejše globine in se bori proti čudnim
prikaznim in strahovom. Nekoliko časa ob-
stane v tem groznem položaju, naposled od
truda in otožnosti omagajo udje, stegne se
po tleh in leži, kakor bi spala. A namah jo
prebudi neki notranji glas in se skuša po-
vsem zbrati, zbrati svoje misli in pogle-
dati, kje je in zakaj, kako je tu. Vleče na
ušesa in čuje počasno hripavo starkino smr-
čanje.

Odrpre oči in vidi medlo lučico, ki se
prikaže, pa zopet izgine. Bila je leščrba, ki
je ugaševala, tresoč se posvetila, pa zopet
izginila kakor val, ki buta ob obrežje. Ker
je vselej obsvetila predmete, predno pa so
se dali razločiti, zopet izginila, vrstile so se
pred očmi druga za drugo motne prikazni.
A vtisi s prejšnjega dne ji pomagajo, da na-
tanko razloči, kar le površno vidi z očmi.
Ubožica se vzbudi in spozna svojo ječo. Vsi
spomini groznega preteklega dne, cela strašna
bodočnost se odrpre pred njo. Plaši jo zopet
nov mir po tolikih viharjih, ta navidezni
počitek, ta samota.

Tako jo prevladajo te misli da si želi
smrti. Tedaj se spomni, da še zna moliti,
nova nada se ob enem vzbudi v njenem
srcu. Lucia vzame molek in začne moliti rožni
venec. Počasi vré molitev izmej tresočih se
ustnic, srce se zopet nekoliko potolaži. Namah
ji šine v glavo druga misel, da bi bila namreč
njena molitev bolj izdatna in preje uslišana,
če v tej samoti Bogu kaj žrtvuje. Spomni
se svojega najdražjega zaklada. V onem tre-
notku je njeno srce samó trepetalo od strahu
in koprnelo od želje po svobodi. Takoj sklene
nekaj žrtvovati Bogu. Vstane in poklekne,
prekriža na prsih roke, od katerih visi molek,
pogleda proti nebu in reče: „O sveta Devica!
Tolikokrat sem se ti že priporočila, toliko-
krat si me že potolažila! Toliko si prestala,
pa si sedaj tako slavna in si naredila take
čudeže za stiskane revčke! Ti mi pomagaj!“

Reši me iz te nevarnosti, pripelji me do moje
matere, o Mati božja. Obljubim, da ostanem
devica; na onega ubozega Renzo pozabim
za večno. Le tvoja hočem biti.“

Potem povese glavo, dene molek okrog
vratu kot znak posvečenja in nebeske za-
ščite, kot orožje nove svete vojske, kateri
se je pridružila Nato se vsede na tla, duh
se ji pomiri in zaupnost se ji povrne. Pride
ji na misel besedica „jutri“, katero je izrekel
neznani mogotec in v ti besedi čuti obljubo
rešitve. Njena po teh bojih utrujena glava
se nekoliko umiri pri teh mislih. Naposled
proti jutru Lucia sladko in trdo zaspi z
imenom svoje zaščitnice na jeziku.

(Dalje prih.)

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
25. 9. več.	735-1	19-0	brevz.	del oblac.	
26. 7. jutr.	735-6	16-1	brevz.	pol oblac.	0-0
2. popol.	735-1	28-4	sr. zah.	del oblac.	
26. 9. zveč.	736-3	20-0	sl. jug	jasno	0-0
7. jutr.	736-0	15-9	sl. jzah.	jasno	
2. popol.	735-2	27-2	sr. zah	pol oblac.	

Srednja temperatura sobote 21-2°, normale: 17-8°.
Srednja temperatura nedelje 21-5°, normale: 17-7°.

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo

od dne 19. do dne 25. avgusta.

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg	128	—	Pšenična moka 100 kg	28	—
„ „ II. „ „	112	—	Koruzna „ „	19	—
„ „ III. „ „	96	—	Ajdova „ „	36	—
Telečje meso „	120	—	Fižol, liter „	16	—
Prasice „ sveže	140	—	Grah „ „	20	—
„ „ prek.	143	—	Leča „ „	24	—
Koštrunovo meso „	80	—	Kaša „ „	22	—
Maslo „	2	—	Ričet „ „	22	—
Surovo maslo „	190	—	Pšenica „ 100 kg	16	—
Mast prasica „	140	—	Rz „ „	14	—
Slanina sveža „	136	—	Ječmen „ „	13	—
„ „ prekajena „	144	—	Oves „ „	12	—
Salo „	120	—	Ajda „ „	19	—
Jajce, jedno „	6	—	Proso, belo „	17	—
Mleko, liter „	16	—	„ „ navadno „	14	—
Smetana, sladka liter	80	—	Koruzna „ „	14	40
„ „ kislá „	80	—	Krompir „ „	5	—
Med „ „ kg	—	—	Drva, trda, m³	7	—
Piščanec „ „	120	—	„ „ mehka „	5	—
Golob „ „	45	—	Seno, 100 kg	3	20
Raca „ „	180	—	Slama „ „	3	60
Zajec „ „	—	—	Stelja „ „	—	—

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

758 1-1

Ferdinand Unger, c. kr. finančnega
ravnateljstva kancelist, javlja v svojem in v
imenu svojega tasta vsem sorodnikom, prija-
teljem in znancem prežalostno vest o smrti
svoje iskreno ljubljene soproge, odnosno
hčere, gospe

Jakobine Unger roj. Schober

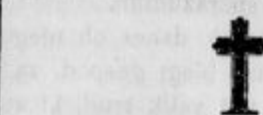
ki je po dolgem, jako težkem trpljenju, pre-
videna s svetotajstvi za umirajoče, danes,
dne 26. avgusta, ob 4. uri popoldne v 36. letu
svoje dobe blaženo v Gospodu zaspala.

Truplo drage pokojnice se bode v torek,
dne 28. avgusta, ob 5. uri popoldne v hiši
žalosti na Kongresnem trgu št. 4 svečano
blagoslovilo in potem na pokopališču pri
sv. Krištofu pokopalo v rodbinski rakvi.

Svete zadušne maše se bodo darovale v
župni cerkvi Marijinega oznanenja.

Prosi se tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 26. avgusta 1900.

756 1-1

Potrtega srca naznanjava svojim sorod-
nikom ter vsem sočutnim znancem in prija-
teljem prežalostno novico, da je naju pre-
dragi sin

Leon Levec

abs. učenec II. b) razreda na c. kr. I. državni
gimnaziji v Ljubljani

po kratki, a hudi bolezni v 12. letu svojega
mladega življenja, prejemši sv. zakramente
za umirajoče, dne 26. vel. srpana 1900 ob
10. uri m rno v Gospodu zaspal.

Pogreb predraga rajnega, ki ga pripo-
ročava vsem znancem v pobožno molitev in
prijazen spomin, bo v torek, dne 28. t. m.,
ob 10. uri dopoldne v Podbrezjah od Francka
na župno pokopališče

Sv. maša za dušo rajnega se bo daro-
vala v župni cerkvi v Podbrezjah.

R. I. P.

Podbrezje na Gorenjskem,
dne 26. vel. srpana 1900.

Frančišek in Pavla Levec.

Namesto vsakega drugega naznanila.

Najboljše čistilno sredstvo

je svetovno znani **Globus čistilni izvleček** za
vse kovine, kakor zlato, srebro, medenino, baker,
kuhinsko opravo itd. — **Vseobčna čistilna pasta**
za zrcala in okna. Dobva se pri trdki **BRATA**
EBERL v Ljubljani, Frančiškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 227 6 11-4

V najem se oddá takoj

prodajalna,

pripravna za vsako trgovino, na dobro ob-
iskovanem kraju ob državni cesti v **Idriji**,
s stanovanjem ali brez stanovanja.

Več se izv. pri lastniku **Franc Didič-u**
v **Idriji**. 746 3-2

Ivan Jax v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17

priporoča po jako znižanih cenah

380 20-19

Dürkopp - Diana in Schladitz-eva kolesa

katera se odlikujejo po
najboljšem materialu,
najpopolnejši sestavi,
elegantni opravi in lah-
kemu teku.

Ceniki se pošiljajo na
željo zastoj in pošt-
nine presto.

Mizarska zadruga

v St. Vidu pri Ljubljani

se toplo priporoča prečistiti duhovščini in
vsemu p. n. občinstvu v naročitev raznovrstne

hišne oprave

kakor tudi **druge oprave**, temne in likane,
poljubno po želji izvršene.

Raznovrstne oprave izvršujejo se v vseh po-
ljubnih slogih, lastnih in predloženih uzorcih,
najtrpežnejše in iz dobro izsušenega lesa po
nižkih cenah.

V prav obilno naročitev se priporoča

J. Arhar,
načelnik.

759 1

Dunajska borza.

Dne 27. avgusta.	
Skupni državni dolg v notah	97-65
Skupni državni dolg v srebru	97-30
Avstrijska zlata renta 4%	117-05
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	97-70
Ogerska zlata renta 4%	115-—
Ogerska krona renta 4%, 200	90-60
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1703-—
Kreditne delnice, 160 gld.	656-—
London vista	242-25
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. veli	118-25

Dne 25. avgusta.	
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160-—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	193-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	94-45
Tisne srečke 4%, 100 gld.	139-25
Dunavske vravnjavne srečke 5%	250-50

Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	106-—
Zastavna pisma av. ostr. zem.-kred. banke 4%	94-20
Priporočne obveznice državne železnice	419-—
„ „ južne železnice 3%	321-50
„ „ južne železnice 5%	119-75
„ „ dolenskih železnic 4%	99-50
Kreditne srečke, 100 gld.	384-—
4% srečke dunav. parob. družbe, 100 gld.	350-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	42-25
Ogerskega „ „ „ 5	20-75
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	12-80
Rudolfove srečke, 10 gld.	63-—

Salmove srečke, 40 gld.	170-—
St. Genois srečke, 40 gld.	188-—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	—
Ljubljanske srečke	46-50
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	276-50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6110-—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	795-—
Akcije južne železnice, 200 gld. st.	109-75
Splošna avstrijska stavbna družba	153-—
Montanska družba avstr. plan.	452-—
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	454-—
Papirnih rubljev 100	255-87

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri izrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako izrebanje.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnic.